

TIJDSBEELD *Station Zandbergen*

Steven DE SCHUITENEER & Jacques DE RO

Postkaart ALBERT: "Santbergen De Statie" (2de helft jaren 1920) (Verz. S. De Schuiteneer)

Foto S. De Schuiteneer (5 juli 2016)

Deze postkaart, uit een reeks van ALBERT¹, is een opname van het station van Zandbergen, gezien vanaf de Jan de Coomanstraat en dateert uit de tweede helft van de jaren 1920. De foto is genomen door Emiel Van Wilder², die vooral bekend is voor zichten van Zandbergen uit omstreeks 1906-1910 en uitgegeven door V.P.F.³ Dit *station de campagne* is omstreeks 1860 op de plaats *Bullegem* opgetrokken naar een ontwerp van de Brusselse architect Jean Pierre Cluysenaar (1811-1880). Het is in oorsprong een kleurrijk landhuis onder zadeldak met een dominerende torenvormig middenrisaliet, dat op de begane grond een overdekte doorgang heeft met langs weerszijden een pergola. Van de gekleurde dakpannen en het fraai gebeeldhouwde houtwerk is op de postkaart niets meer te merken

na de ingrijpende verbouwingen in het begin van vorige eeuw. Verder is het gebouw opgedeeld in een privéruimte voor de stationschef en een openbaar gedeelte met o.a. de lokethal en een wachtzaal. De voorgevel die we hier te zien krijgen maakt weinig indruk in vergelijking met de gevel langs het perron. Het stationsgebouw is bij ministerieel besluit van 27 september 1991 als monument beschermd, maar raakt, na de afschaffing van de loketfunctie door de NMBS het jaar daarop, sterk in verval.⁴ Het gebouw wacht, na de aankoop door een particulier in 2005, nog steeds op restauratie. Rond het station groeit eind 19de eeuw de nieuwe arbeiderswijk, van waar arbeiders naar het Waalse staal- en steenkoolbekken pendelen. Al veel eerder, in 1873 wordt in de directe

nabijheid van het station langs de Middenstraat door Edouard Van Nieuwenhove een kartonfabriek opgetrokken. Kort voor W.O.I biedt het bedrijf, dat door de familie Behn uit Ninove wordt geleid van circa 1890 tot 1953, werk aan 46 mensen.⁵ Op de kaart zien we links van het station het hoofdgebouw met op de achtergrond de fabrieksschouw.

De vensteropeningen die op de begane grond van het stationsgebouw afgedekt zijn met houten panelen, bieden vandaag een desolate indruk. De kartonfabriek heeft plaats geruimd voor villabouw, terwijl de huizen voorbij de overweg, behalve de gevelbekleding, ongewijzigd zijn gebleven.⁶

1. ALBERT staat voor Albert Dohmen, uitgever van kaarten te Brussel.
2. Emiel Van Wilder had destijds een zaak op de hoek van de toenmalige Marktplaats, thans Zandbergenplein, en de Bovenkassei. Hij is gehuwd met Marie Thérèse Eeckhout en overleed op 104-jarige leeftijd. (Inlichtingen met dank aan Philippe Haegeman)
3. V. Préaux Frères.
4. F. DE CHOU, *Het Cluysenaar-station in Zandbergen*, in *Gerardimontium*, 2002, nr. 181, p. 33-34.
5. J. DE RO, *Monumenten van papier en karton. De moderne geschiedenis van Geraardsbergen op maat van papiermakers, drukkers en fotografen*, Geraardsbergen, 2012, p. 71-81.